

15 Huishoudproducten, je moest eens weten...

Wat zijn ze en waar komen ze vandaan?

Onder huishoudproducten verstaan we enerzijds reinigingsmiddelen zoals allesreinigers, schuurmiddelen, afwasmiddelen, toilet- en badkamerreinigers, bleekwater en speciale schoonmaakmiddelen, en anderzijds verven en lijmen. Wasmiddelen voor vaat- en wasmachine zijn natuurlijk ook huishoudproducten, maar zij worden in hoofdstuk 13 besproken.

Huishoudproducten bevatten dikwijls milieuschadelijke stoffen die niet alleen moeilijk afbreekbaar zijn in de natuur, maar ook giftig kunnen zijn voor plant, dier en mens. Sommige daarvan, zoals lijm, verf, oplosmiddel, chemische toiletreiniger en chloorbleekmiddel, vallen na gebruik zelfs onder de categorie Klein Gevaarlijk Afval (KGA) en moeten apart worden ingezameld, bijvoorbeeld via je milieubox.

De inzameling van KGA verschilt van gemeente tot gemeente: ze gebeurt via huis-aan-huisinzamelingen (de chemokar), via wijkinzamelingspunten (apotheker, garage, fotohandel), of via het containerpark. Informeer bij je gemeente naar inleveringspunten: er zijn er waarschijnlijk meer dan je denkt.

Als je KGA inzamelt, ben je al een stap vooruit want dan wordt het selectief ingezameld en verwerkt. Toch komen er ook op deze manier vervuilde deeltjes in de lucht, de bodem en het water terecht. De boodschap luidt dus: gebruik huishoudproducten met mate en kies voor een milieuvriendelijk alternatief.

Enkele praktische tips

Gebruik huishoudproducten met mate, kijk op de verpakking en probeer zoveel mogelijk milieuvriendelijke alternatieven te gebruiken.

Invloed op het milieu en de gezondheid	Milieuvriendelijk alternatief
<p>Verf Verven bestaan uit een oplosmiddel, een bindmiddel, hulpstoffen en pigmenten. Het verschil tussen verfsoorten wordt vooral bepaald door het soort bindmiddel, het soort oplosmiddel en de hoeveelheid van beide. Naargelang het oplosmiddel worden synthetische verven ingedeeld in twee grote groepen: (1) solventgedragen of alkydverven en (2) acrylaat-watervedunbare verven. Daarnaast zijn er nog de natuurverven (3).</p>	
<p>(1) ☹️ Solventgedragen of alkydverf Het bindmiddel wordt verdund met white spirit, terpentine of toluen en benzeen.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Na een verfbeurt komen deze stoffen in de lucht terecht waar ze met stikstofoxide reageren en zo het broeikaseffect versterken. – Bepaalde oplosmiddelen (zoals toluen en formaldehyde) die verven bevatten zijn schadelijk voor waterorganismen (ook wel aquatische organismen genoemd). – Sommige verven bevatten pesticiden zoals pentachloorfenol (PCP) en lindaan. De aanwezigheid van PCP moet niet vermeld worden als de concentratie de 5 % niet overschrijdt. – Inademing kan het zenuwstelsel aantasten en aanleiding geven tot allergische reacties, migraine, misselijkheid en ademhalingsmoeilijkheden. 	<p>(2) 😊 Watervedunbare of acrylaatverf is verdund met water waardoor ze vrijwel reukloos en vrij van giftige dampen is. Ze bevat daarentegen nog steeds oplosmiddelen, maar veel minder dan de solventgedragen verven en zijn dus veel minder schadelijk dan deze laatste.</p> <p>(3) 😊 Natuurverf is gemaakt op basis van plantaardige stoffen en dit soort verf raden we bij voorkeur aan. Het oplosmiddel wordt voornamelijk uit pijnbomen gewonnen en is terpentijn. Verwar dit niet met terpentine, een milieuvriendelijk product op basis van aardolie dat in solventgedragen verven wordt gebruikt.</p>
<p>Lijmen: behangerslijm en houtlijm</p>	
<p>Schadelijke producten die je in lijmen kan tegenkomen zijn de volgende oplosmiddelen:</p> <p>☹️ Toluene: Een groot deel van de hoeveelheden die in het water terechtkomen zal snel verdampen. In de atmosfeer degradeert toluen snel. Een ander deel hecht zich vast aan sedimenten in het water, waar het op lange termijn een bron van blootstelling voor het aquatisch leven vormt.</p> <p>☹️ Formaldehyde is toxisch voor vissen. De toxiciteit ervan neemt toe door reactie met producten die chloor bevatten.</p> <p>☹️ Ook mensen kunnen in contact komen met bovenstaande producten door inademing of aanraking met de huid. De dampen kunnen o.a oog-, long- en huidirritaties teweegbrengen.</p>	<p>😊 Lijmen op basis van dextrinen (dit is een synoniem voor glutenplaksel) zijn goede behangerslijmen op basis van suikers.</p> <p>😊 Koop behangerslijm het best in poedervorm. Ze bevatten geen schadelijke oplosmiddelen zoals kant-en-klare lijmen. Maak ze vlak voor het behangen klaar want ze bevatten geen bewaarmiddelen.</p> <p>☹️ Er bestaan ook plakstiften die gebruikt worden voor eenvoudig behangwerk. Ze zijn minder milieuvriendelijk dan kant-en-klare lijmen, maar scoren minder goed dan poedervormige lijmen, o.a. door de grote hoeveelheid verpakking.</p> <p>😊 Gebruik natuurlijm voor het lijmen van houtconstructies. Deze lijm wordt gemaakt van dierlijke stoffen zoals visresten, beenderen, vlees en huid. Het is bruine gekleurde lijm die doeltreffend werkt.</p>

- 😊 ecologisch verantwoord alternatief
- 😊 er bestaat een milieuvriendelijker alternatief
- ☹️ negatieve invloed

Invloed op het milieu en de gezondheid	Milieuvriendelijk alternatief
Reinigingsmiddelen: <ul style="list-style-type: none"> • Toiletreinigers, bleekmiddelen, toiletblokjes en badkamerreinigers • Allesreinigers, schuurmiddelen en speciale schoonmaakmiddelen 	
<u>Detergenten, zuren en oplosmiddelen</u> ☹️ De gebruikte detergenten en zuren in toilet- en badkamerreinigers, behalve vetamine-ethoxylaat, zijn over het algemeen goed afbreekbaar. ☹️ De gebruikte detergenten in toiletblokjes zijn matig afbreekbaar.	<u>Voor badkamer en toilet</u> 😊 Heb je kalkaanslag in het toilet, gebruik dan een scheut gewone azijn om het te verwijderen. 😊 Gebruik je toch een toilet- of badkamerreiniger, kies er dan één op basis van plantaardige stoffen.
<div style="border: 1px solid black; padding: 5px; background-color: #e0e0e0;"> <p>ALLESREINIGER</p> <p>Deze allesreiniger bevat reinigende bestanddelen van plantaardige oorsprong. Hij bevat geen fosfaten, noch EDTA of NTA. Deze allesreiniger is voor meer dan 98% biologische afbreekbaar in enkele dagen. De verpakking is in recycleerbaar polyethyleen.</p> </div>	
☹️ De belangrijkste milieubelasting in allesreinigers en schuurmiddelen wordt bepaald door de detergenten en de oplosmiddelen . Bepaalde wasactieve stoffen zoals zepen, LAS, SAS, enz (zie hoofdstuk 13 voor meer uitleg) zijn slecht afbreekbaar en kunnen toxisch zijn voor aquatische organismen. De oplosmiddelen (alcoholen, glycolen en glycolethers) dragen bij tot smogvorming, maar zijn in contact met water goed afbreekbaar en niet toxisch voor waterorganismen.	😊 Gebruik eventueel voor de verwijdering van moeilijke vlekken een zuurstofbleekmiddel. 😊 Kwalijke geurtjes kan je mijden door een zakje lavendelkruiden of een doek besprenkeld met lavendelolie in de toiletruimte te hangen.
<u>Chloor</u> ☹️ Het actieve chloor , aanwezig in producten die chloorbleekmiddel bevatten, valt in het water snel uiteen, maar vormt ook een kleine hoeveelheid gechloreerde, mogelijk slecht afbreekbare verbindingen.	<u>Voor de schoonmaak in het hele huis</u> 😊 Allesreiniger op plantaardige basis of één die afbreekbaar is voor minstens 98 % op enkele dagen tijd (zie etiket). 😊 Schuurmiddel zonder chloorbleekmiddel. 😊 Afwasmiddel op plantaardige basis. 😊 (Schoonmaak)azijn. 😊 Soda. 😊 Schuurspons, zeem, borstel en een rubberen zuignap als gootsteenontstopper.
Tip: Meng nooit een chloorbleekmiddel met een toiletreiniger, urine, een badkamerreiniger of ammonia. Hierdoor kan chloorgas ontstaan dat kan leiden tot verstikking.	<div style="border: 1px solid black; padding: 5px; background-color: #e0e0e0;"> <p>In supermarkten word je overspoeld met prachtige reclameslogans, het ene product nog frisser, groener en ecologischer dan het andere. Niets is minder waar: de meerderheid van deze producten zijn niet echt milieuvriendelijk. Toch bestaat er voor elk product een betaalbaar milieuvriendelijk alternatief.</p> </div>
<u>Overige</u> ☹️ Speciale schoonmaakmiddelen zoals gootsteenontstoppers, meubelverzorgingsmiddelen, kookplaat-, grill- en ovenreinigers bevatten vaak agressieve stoffen die schadelijk zijn voor milieu en gezondheid. Ze worden hier niet besproken, omdat ze te talrijk zijn, maar voor elk speciaal middel kan je een eenvoudig milieuvriendelijk alternatief gebruiken, zoals hiernaast is aangegeven.	

Wat is de impact op ons milieu en onze gezondheid?

Als je na gebruik van verf, lijm, chloorbleekmiddel,... de restjes in de gootsteen of het toilet giet, bedenk dan dat ze in onze vijvers, beken, meren en rivieren ernstige schade kunnen berokkenen aan het aquatisch ecosysteem.

Het probleem met de meerderheid van deze stoffen is dat ze niet als voedingsstof kunnen gebruikt worden door bacteriën en planten die aanwezig zijn in het water. Integendeel, ze kunnen zelfs giftig zijn! En dit in tegenstelling tot nitraten en fosfaten die wel natuurlijke componenten en voedingsstoffen zijn. Een te hoge concentratie aan fosfaten en nitraten zal echter weer leiden tot een negatieve impact op het milieu.

Tip: Voorkom zo veel mogelijk dat er producten zoals verf, lijm of middelen zoals terpentine en bleekwater op je huid komen. Ze kunnen de natuurlijke beschermingslaag van de huid aantasten waardoor schadelijke stoffen het lichaam via de huid kunnen binnendringen en huidirritatie veroorzaakt kan worden.

Tip: Alle bovenvermelde producten, die bepaalde oplosmiddelen en chloor bevatten, zijn bovendien zeer schadelijk indien je een Individueel Afvalwater Behandelingsysteem bezit. Ze kunnen namelijk de bacteriën doden die instaan voor de zuivering van je afvalwater, waardoor het systeem niet meer zal werken!